

Regim electoral - II -

10 febr.'38

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

Guvern Miron Cristea , I, II , 11 febr.'38 - 30 mart.'38

1. **Constituția " Carol II "** , 20 febr.1938 ; promulgare , 27 febr.'38
PPNegulescu , Andrei Rădulescu, Cezar Petrescu, IVGruia , despre **Constituția '38**
 2. **Raport al Siguranței : Al.Vaida - Voevod - CZCodreanu** , 18 mart.'38,
/ Intervenție pe lângă Rege : **să se coboare pragul electoral la 23 de ani** /
/ Retro : Al.Vaida - " nașul " G de F ('33, 34-'35) /
-

Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Guvern Armand Călinescu- IV - 7 mart - 21 sept.'39

3. **Legea electorală** , 9 mai '39
Alegerile : 1, 2 iunie . Deschiderea Parlamentului : 7 iunie
 4. **Al.Vaida Voevod** , **Memorii** , III, /[1945] , retro'39
/ **legea electorală / alegerile / Camera deputaților / deputați /**
 5. **Ion Gigurtu** (FRN, Industrie, Comerț) , discurs la Mesaj, Cameră , 24 iun.'39
/ **votul universal = domnia partidelor / reforme de împrumut /**
 6. **C.Garoflid** (ex-P.C, ex- Liga Agr. , FRN Agricultori) , la Mesaj , Senat , 27 iun.'39
 7. **Nicolae Iorga** (ex.PND , FRN , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39
 8. **Victor Iamandi** (ministr.Juстиției), **Concluzii** la dezbaterile la Mesaj, **Senat** , 28 iun.'39
/ De la **colegiul cenșitar la votul universal** / **Partidele politice și votul //**
/ **Constituțiile românești / Legea electorală'39 /**
 - 9.
-

Guvern Miron Cristea 10 febr.'38

1) **Constituția României** , 20 febr.'38 , promulgată la 27 febr.1938

(Enciclopedia României, vol. I) **Doc. integral : Constituție - II -**
Titlul III

Despre puterile statului

Art. 29. **Toate puterile statului emană de la Națiune.** [-----]
în condițiile stabilite de Constituția prezentă .

Art. 30. **Regele este Capul Statului .**

Art. 31. **Puterea legislativă se exercită de Rege , prin Reprezentațiunea Națională**
care se împarte în două Adunări : **Senatul și Adunarea Deputaților.**

Regele sancționează și promulgă legile. [-----]

Regele poate refuza sancționarea . [-----]

Inițiativa legilor este dată Regelui . [-----]

Art. 32. **Puterea executivă este încredințată Regelui** , care **o exercită prin guvernul său**, în modul stabilit prin Constituție.

Art. 33 . **Puterea judecătorească** se exercită de organele ei .

Hotărârile judecătorești se pronunță în virtutrea legii .

Ele se execută în numele Regelui .

Secțiunea I

Despre Adunarea Deputaților

[LD :**dispariția votului universal** ; dispariția **partidelor** ; **ridicarea vârstei** la aleși și alegători ; **votul obligatoriu** ; votul pe **categoriile de muncă (corporativ)** ; **bărbați și femei** ; **scrutin uninominal . Vizate: partidele, tineretul, studenții .**]

Art. 61. Adunarea Deputaților se compune din **Deputați aleși** de cetățenii români , care au **vârsta de 30 de ani împliniți**, și **practică efectiv o îndeletnicire** intrând în vreuna din următoarele trei categorii :

1. Agricultură și muncă manuală ;

2. Comerțul și industria ;

3. Ocupațiuni intelectuale ;

Alegerea se face cu **vot secret , obligatoriu, exprimat prin scrutin uninominal** [-----]

Legea electorală va fixa circumscripțiile , [---] cerințele pentru a fi **alegător** , pentru **bărbați și femei** , incapacitățile , decăderile , incompatibilitățile [----]

Durata mandatului : 6 ani . [-----]

Art. 62. Să se a fi **eligibil în Adunarea Deputaților** se cere :

a) A fi cetățean român ;

b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice și **a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii** [-----]

c.) A avea **vârsta de 30 de ani împliniți** ;

d.) A avea domiciliul în România . [-----]

Secțiunea a II-a

Despre Senat

Art.63..Senatul se compune din **Senatori numiți de Rege** , din **Senatori de drept** și din **Senatori aleși** , cu vot obligatoriu, secret, scrutin uninominal, **de membrii corpurilor constituite în Stat** [-----] ce se vor stabili prin legea electorală .

Art. 64. Sunt de drept membrii ai Senatului , în virtutea înaltei lor situațiuni în Stat și Biserică :

a) Moștenitorul Tronului , de la vârsta de 18 ani împliniți ;

b) Toți principii familiei regale, majori ;

c) Patriarhul și mitropoliții țării ;

d) Episcopii eparhioți ai bisericilor ortodoxe române și greco-catolice ,cf. legilor Țării ;

e) Capii confesiunilor recunoscute recunoscute în Stat [----] care reprezintă un număr de peste 200.000 credincioși:

e.) **Actualii senatori de drept** . [-----]

Durata mandatelor senatorilor , 9 ani [cu reînnoire , în tranșe a unei treimi ...]

Capitolul III

Despre Guvern și Miniștri

Art. 65. Guvernul se compune din **Miniștri și Subsecretari** de stat .

Miniștrii **exercită puterea executivă în numele Regelui** ,

în condițiile stabilite de Constituție și **pe a lor răspundere** . [-----]

[LD : **legea sângelui** : **vizați neromânii etnici , nu necetățeni**]

Art. 67 . Nu poate fi ministru **decât cel care este român de cel puțin trei generații**

Se exceptează acei care au fost miniștri până acum . [-----]

Art. 96 . **Constituția de față nu poate fi suspendată , nici în total , nici în parte** .

Titlul VII

Revizuirea Constituției

Art. 97. **Constituția de față nu poate fi revizuită** în total sau în parte, **decât din inițiativa Regelui** și cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare
Titlul VIII

Dispozițiuni tranzitorii și finale

Art. 98 . **Toate pământurile expropriate** [**se prevăd toate legile împroprietării de la art. 131 din Constituția din 1923**] , sunt respectate ca drepturi câștigate [-----]
și vor fi **cârmuite de acele legi** . [-----]

Toate drepturile politice dobândite în virtutea **decretelor -legi** ratificate prin **art. 133** din Constituția de la 1923 [cetățenia și emanciparea evreilor] **se respectă** .

Toate codicele și legile în vigoare , **se vor revizui în vederea unificării legislației** , punându-se **în armonie cu principiile actualei Constituții**. [-----]

[**LD : "legitimarea " prin Constituție a loviturii de stat**]

Se abrogă , din ziua promulgării prezentei Constituții ,

Constituția promulgată cu Decretul Regal nr. 1.360 din 28 martie 1923.

[**LD : guvernarea prin decrete -legi , devine constituțională**]

Până la convocarea Adunărilor Legiuitoare , **toate decretelor au putere de lege** , **fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.**

[**LD : abrogarea regimului electoral (cf. Legii din 1926) și rezolvarea ei printr-un decret -regal , cu putere de lege .**]

Art. 99 . Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare , ce urmează a fi înființate pe baza prezentei Constituții , **un Decret Regal cu putere de lege** , în condițiile art. 98 , **va fixa condițiunile** cerute pentru a fi **alegător și ales** , în Cameră și Senat , **circumscripțiile** electorale , **numărul** Deputaților și Senatorilor , **normele** după care se face alegerea .

////////////////////////////////////

PPNegulescu/ '38

▣ **Principii noi .Constituția'38** (p.196- 197) :

Regimul reprezentativ simplu, **de autoritate** , în care **executivul** capătă **preponderența** necesară conducerii, **înlocuind regimul parlamentar** existent. **Înlătură** monopolul de guvernare al partidelor politice , bazate pe interese egoiste materiale , **punând la baza Statului munca** , prin organizarea corpului electoral pe **corporații**.

c) Stabilește **primatul etnic românesc**.

Introduce o **concepție solidaristă**, în locul **individualismului** .

////////////////////////////////////

Andrei Rădulescu / Constituția'38/

▣ **Organizarea statului..**

/Toate puterile emană de la națiunea română.

(textul vechi ,doar "națiune" ,fără "română" !)

Aceste puteri, se exercită **prin delegație** , după normele stabilite.

/La baza organizării ,stă **principiul separației Puterilor**

/ legislativă, / executivă / , judecătorească /

/Noua Constituție a creat o situație specială pentru Suveran,

"Regele este Capul statului" , recunoscându-i-se drepturi mai întinse.

la parte la **exercițiul celor trei puteri** (vezi fișier Carol)

/Puterea legislativă , **Parlamentul**. (vezi fișier Parlament)

/Puterea executivă , **Guvernul**. (vezi fișier Carol)

/Puterea judecătorească

////////////////////////////////////

Cezar Petrescu / 1938

" În toate avaturile constituționalismului nostru, se menținuse o singură constantă :fascinația ideilor și reformelor apusene , fetișismul formulelor general admise ,într-o lume cu evoluții deosebite și determinate de alte condiții istorice ,etnice,geografice ,economice ,sociale,morale,și tradiționale .
Am adoptat prin parlamentarism, doctrinele,dezideratele și zestrea ideologică a unei revoluții burgheze, cea din 1789, **fără să avem propriuzis o burghezie . "**
////////////////////////////////////

IVGruia / 31 dec. 1939

▣ **Statul autoritar = restabilirea " autorității reale și naturale "**

[LD : Gruia face încercări redutabile în a demonstra **esența schimbării de regim** prin Constituția '38 . Dacă până la un punct,argumentele lui sunt nuanțate ... când ajunge la **legitimarea funcțiilor executivului** (față de legislativ) și la principiul "**Regalității conducătoare**" (față de statutul limitat din regimul democratic) , **el anulează, pune în paranteză** , întreaga epocă dedemocratizare a statului român , de la 1866 , **fără să recunoască** întoarcerea la **regimurile domniilor** din epocile absolutiste, medievale. Sub acest aspect, cred că nu este eronat să consider **reforma constituțională din 1938** , ca fiind **triumful doctrinei conservatoare în România.**]

" **Statul autoritar** are o **organizare**

sprijinită pe **limita drepturilor Statului** și a obligațiilor lui .

Această restabilire a **autorității în drepturile și limitele ei naturale și reale,**

a unei **autorități care nu trebuie să cadă** nici o dată ,prin practică, **în despotie** ,

după cum **libertatea nu trebuie să cadă în anarhie,**

se realizează în cadrul noii legi constituționale , prin

afirmarea unității politice ,

prin **supremația datoriiilor** față de **drepturi** ,

prin **principiul Regalității conducătoare**

și prin **întâietatea juridică a puterii executive** față de **puterea legislativă ;**

prin conținutul **atribuțiunilor încredințate Regelui** , prin noua lege constituțională "
////////////////////////////////////

Slătineanu / 31 dec.'39

▣ **Doctrina corporatistă**

" **Sistematizarea într-o formulă constituțională** a **sistemului corporatist** ,

a avut darul să realizeze **pe tărâm practic** , ceea ce , până astăzi , la noi și aiurea,

se considera ca un adevărat < *mit* > , încolțit în mintea unor vizionari politici

cari se conduceau mai mult de **himere** , **decât de realitate** .

" Așa de mult era înrădăcinată **credița în dreptul de propășire a individualității**

fără îngrădire , **încât** orice tentativă de a integra personalitatea umană ,

într-un corp colectiv, apărea ca o revoluție menită să jignească drepturile omului

- **de a trăi și conviețui** astfel cum îi dictează propriul lui interes.

" Statul nu mai reprezintă **acea fărâmițare de indivizi** ,

lăsați să activeze după bunul lor plac, lipsiți de grija interesului gneral,

care formează **curentul indispensabil unei bune organizări sociale.**

Slătineanu / 31 dec.'39

▣ **Corporatismul** , de la doctrină economică , la doctrină politică

" **Națiunea încadrată în Stat** , își va afirma cu toată tăria

caracterul ei majoritar și creator de Stat .

Astfel, însă, **corporatismul a pierdut din caracterul lui economic, pentru a deveni o formațiune politică :**

dar cine poate astăzi să susțină că nu tot <politicul >este cel care îndrumază și disciplinează societatea contemporană ?

Văzut însă prin prisma unei cercetări obiective, fără acel optimism fericit al celor prea naivi , putem spune , fără teama de a fi contraziși, că concluzia la care ajunge dl M.B.Ajam , autorul doctrinei corporatiste, în opera sa, și anume :

< corporatismul este o doctrină de pace socială >

se poate aplica și țării noastre , care se găsește la debutul experimentării acestui sistem de organizare socială, economică și politică "

Em. Slătineanu / 31 dec.1939

2.) Raport al Siguranței : **Al.Vaida - Voevod - CZCodreanu ,18 mart.'38,**

/ Intervenție pe lângă Rege : **să se coboare pragul electoral la 23 de ani /**

/ Retro : Al.Vaida - " nașul " G de F ('33, 34-'35) /

Raport al Siguranței : Al.Vaida - Voevod - CZCodreanu ,18 mart.'38,

/ Intervenție pe lângă Rege : **să se coboare pragul electoral la 23 de ani /**

/ Retro : Al.Vaida - " nașul " G de F ('33, 34-'35) /

Al.Vaida - Voevod / relațiile cu Maniu / " nașul " G de F / omul regelui /,18 mart.'38,

(Arh.ISISP , fond V, dosar 227, Direcția generală a poliției, Secția I-a , 18 mart.'38)

Vaida , impresionat de o scrisoare primită de la CZCodreanu ,

sugerează regelui ideea modificării legii electorale (cu dreptul de vot la 30 de ani) ,

încât să se voteze de la 21 de ani .

Vaida pretinde că va fi chemat cât mai neîntârziat la guvern,Corneliu Codreanu !

[-----]

Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Guvern Armand Călinescu - IV - 7 mart - 21 sept.'39

3.) **Legea electorală ,9 mai 1939**

("România " 14 - 29 mai '39)

După ce **decretul -legii electorale** a fost semnat de **Carol al -Ilea ,** s-a anunțat **data alegerilor :1 iunie pentru Cameră ; 2 iunie -pentru Senat ,** Parlamentul urma să fie **deschis la 7 iunie** (prezia aniversării Restaurației)

[LD :Preiau din cartea mea paginile respective, sunt foarte bune.(233- 234)]

▣ **Restrângerea dreptului de vot**

[LD :restrângere drastică a votului universal, prin ridicarea plafonului de vârstă, știință de carte și ocupație]

Armand Călinescu a hotărât să grăbească elaborarea legii electorale , să convoace corpul alegătorilor și să creeze noul parlament .

Noua lege electorală a fost **întocmită de Armand Călinescu și Victor Iamndi .**

În expunerea de motive se specifică **dreptul de vot al cetățenilor români de ambe sexe ,** care au împlinit **vârsta de 30 de ani** pentru Cameră și **40 de ani** pentru Senat , exercitarea dreptului de vot fiind condiționată și de **știința de carte .**

Pentru Adunarea Deputaților , **dreptul de a alege** era acordat celor ce **practicau una din îndeletnicirile prevăzute la art. 61 din Constituție** .
Pentru Senat , **numai cetățenilor** care erau **în organele de conducere ale corpurilor constituite în stat** . [LD : **Atenție ! oare am înțeles corect ?**]
Față de legislația veche , **votul fusese serios afectat** fiind **condiționat de vârstă** mai ridicată , de **știința de carte** și de **exercitarea efectivă a unei profesii** .
Singura prevedere superioară vechii legislații era **acordarea dreptului de vot pentru femei** , problemă care dăduse naștere la mari discuții în deceniile anterioare . *
Constituția din 1938 , consacra **dobândirea drepturilor politice fără deosebire de sex** .
Prin **noua lege electorală** , **femeile știutoare de carte** , care practicau efectiv una din profesiunile stipulate , **obținuseră dreptul de a vota pentru C ameră și Senat** și **dreptul de a fi alese în Senat** .

*Notă -

Constituția din 1923 (art. 6) prevăzuse că **o lege specială** va reglementa modalitățile prin care **femeile își vor exercita drepturile politice** .
Ulterior , **problema fusese tergiversată** , exercitarea drepturilor lor fiind stingherită
Fenomenul se înscria , de altfel , într-o **arie politică largă** ,
votul feminin în Europa interbelică fiind acordat numai în țările anglo-saxone și germanice . În țările " latine " , feminismul întâmpinase obstacole și dificultăți

Numărul alegătorilor era mai redus ca în vechea legislație ; din statistica publicată înainte de alegeri , reieșeau următoarele date , pe **cele trei categorii profesionale** :

Agricultură și muncă manuală	1. 713. 633
Comerț și industrie	109. 282
Ocupații intelectuale	210. 668

Total **2. 025.123 votanți**

Dintr-o populație de cca **20 milioane cetățeni** ,
doar 7,2 milioane reprezentau pe cei care **depășeau vârsta de 30 de ani** .
Cum dintre aceștia , **doar 3, 6 milioane** erau **știutori de carte** ,
iar mulți alții (femei sau bătrâni) **nu exercitau o ocupație** în sensul stipulat ,
așa s-a ajuns la acest **număr mic de votanți** .

În fond , din cei cca **10.500.000 cetățeni** care ar fi trebuit să voteze ,
sub regim de vot univocal , **au fost excluși peste 3 .000.000 tineri între 21 - 30 de ani** ,
peste **4 milioane analfabeți sau populație pasivă** .

▣ Candidaturi uninominale

▣ Listă FRN

Declararea candidaturilor trebuia făcută **personal de către candidați** , în scris ,
la **președintele Curții de Apel** , împreună **cu recomandare și autorizația acordată de FRN**
(În vechea lege electorală (1926) , autorizația pentru depunerea candidaturilor
era semnată de șeful de partid , singurul în drept să aprobe
semnul și lista candidaturilor) .

Lista definitivă a candidaturilor , aprobată de **Directoratul FRN** ,
a fost **publicată la 21 mai '39**

Numărul candidaților , era aproape **dublu decât numărul de locuri** ,
atât la Cameră cât și la Senat .

Candidații aveau voie să tipărească un **singur format de Manifest electoral** ,
cu fotografia și un **text de maximum 100 de cuvinte** - laconism cerut , motiva
regulamentul pentru a **substitui vechea retorică demagogică partidistă** .

▣ Campania electorală redusă

Campania electorală a fost **fixată la 10 zile** .

Nu a mai fost , ca în trecut zarvă electorală , propagandă și încăerări la urne.

O acalmie aparentă , explicată de guvernanți ca o dovadă de seriozitate și responsabilitate , în realitate **o dovadă de apatie și dezinteres public**

față de noul sistem electoral -parlamentar .

S-a manifestat și **pasivitatea, tema** chiar , a **partidelor anticarliste** ,

de a antrena masele pe o platformă democratică de opoziție ,

deși în **ședințe restrânse** , **memorii și scrisori** , au făcut-o .

▫ **Parlament consultativ** ,

▫ **Subordonat executivului**

În Consiliul FRN- unde legea a fost prezentată și explicată de Armand Călinescu - și foarte sprijinită de Iorga- acesta a insistat în mod deosebit asupra sensului de "**adunări profesionale**" , compuse din **reprezentanții diferitelor bresle**.

După părerea sa, alegerile căpătau sensul unei **selecționări pentru Parlament** , **fără să mai aibă atribuția de a indica alcătuirea guvernului** . -

Parlamentul era învestit cu un **rol consultativ** , în cadrul **programului stabilit de puterea executivă** . **Interdicția partidelor politice** , caracterul "**profesional**" și "**consultativ**" al

Parlamentului , **lovise două din principalele verigi ale mecanismului politic**

democrat : votul universal și pluralismul partidist .

Într-un interviu acordat ziarului "**Le Temps**" , Armand Călinescu explica mai mult ce nu era regimul (ceea ce avea dreptate) , decât ce era (ceea ce nu era convingător !)

" Nu suntem nici fasciști , nici naziști , nici politicieni [-----]

sântem demofili fără demagogie, realizatori fără vorbărie zadarnică ,

adversari ai profesiunii parlamentare , dar partizani ai reprezentanței alese

și ai libertății de a vorbi și de a scrie fără licențe "

Legea electorală / 9 mai 1939

3.)9 mai 1939.Legea electorală

("România " , an II, n 339, 11 mai'39 ; , 11 mai ;)

[LD Prin adoptarea legii, **desăvârșirea conturului juridic** al noului regim **era încheiat** **Legea electorală** a fost întocmită , în întregime, de **Armand Călinescu și Victor Iamandi** . Ea purta , de altfel, semnătura celor doi .]

Decretul -legii electorale a fost semnat de **Carol al -Ilea , la 9 mai'39**.

În **Consil Superior al FRN**, Armand Călinescu a explicat detaliat legea.

Printre consilierii care au susținut-o activ a fost **Nicolae Iorga** .

S-a anunțat **data alegerilor :1 iunie pentru Cameră ;2 iunie -pentru Senat** ,

Parlamentul urma să fie **deschis la 7 iunie** (preziua aniversării Restaurației)

[**LD :Preiau din cartea mea paginile respective, sunt foarte bune. (233- 234)**]

Autori:Călinescu și Iamandi

#Restrângerea dreptului de vot

[**LD :restrângere drastică a votului universal, prin ridicarea plafonului de vârstă,știință de carte și ocupație**]

Armand Călinescu a hotărât să grăbească elaborarea legii electorale ,să convoace corpul alegătorilor și să creeze noul parlament .

Noua lege electorală a fost **întocmită de Armand Călinescu și Victor Iamandi** .

În expunerea de motive se specifică **dreptul de vot** al **cetățenilor români de ambe sexe** , care au împlinit **vârsta de 30 de ani** pentru Cameră și **40 de ani** pentru Senat , exercitarea dreptului de vot fiind condiționată și de **știința de carte** .

Pentru Adunarea Deputaților , **dreptul de a alege** era acordat

celor ce **practicau una din îndeletnicire prevăzute la art. 61 din Constituție** .

Pentru Senat , **numai cetățenilor** care erau **în organele de conducere ale corpurilor constituite în stat** . [LD : **Atenție ! oare am înțeles corect ?**]

Față de legislația veche, **votul fusese serios afectat** fiind **condiționat de vârsta** mai ridicată , de **știința de carte** și de **exercitarea efectivă a unei profesii** .

Singura prevedere superioară vechii legislații era **acordarea dreptului de vot pentru femei** , problemă care dăduse naștere la mari discuții în deceniile anterioare.

Constituția din 1938 , consacră **dobândirea drepturilor politice fără deosebire e sex** .

Prin **noua lege electorală** , **femeile știutoare de carte** , care practicau efectiv una din profesiunile stipulate , **obținuseră dreptul de a vota pentru C ameră și Senat**

și **dreptul de a fi alese în Senat** . *

***Notă -----**

Constituția din 1923 (art. 6) prevăzuse că **o lege specială** va reglementa modalitățile prin care **femeile își vor exercita drepturile politice** .

Ulterior, **problema fusese tergiversată** , exercitarea drepturilor lor fiind stingherită

Fenomenul se înscria, de altfel, într-o **arie politică largă, votul feminin** în Europa interbelică **fiind acordat numai în țările anglo-saxone și germanice** .

În țările " latine " , feminismul întâmpinase obstacole și dificultăți

#Reducerea votanților

Numărul alegătorilor era mai redus ca în vechea legislație ; din statistica publicată înainte de alegeri , reieșeau următoarele date , pe **cele trei categorii profesionale** :

Agricultură și muncă manuală **1. 713. 633**

Comerț și industrie **109. 282**

Ocupații intelectuale **210. 668**

Total **2. 025.123 votanți**

Dintr-o populație de cca **20 milioane cetățeni** ,

doar 7,2 milioane reprezentau pe cei care **depășeau vârsta de 30 de ani** .

Cum dintre aceștia, **doar 3,6 milioane** erau **știutori de carte** ,

iar mulți alții (femei sau bătrâni) **nu exercitau o ocupație** în sensul stipulat, așa s-a ajuns la acest **număr mic de votanți** .

În fond, din cei cca **10.500.000 cetățeni care ar fi trebuit să voteze** , sub regim de vot univerval, **au fost excluși peste 3 .000.000 tineri între 21-30 de ani** , peste **4 milioane analfabeți sau populație pasivă** .

#Candidaturi uninominale

#Listă FRN-formațiune unică

Declararea candidaturilor trebuia făcută **personal de către candidați** , în scris,

la **președintele Curții de Apel** , împreună **cu recomandare și autorizația acordată de FRN**

(În vechea lege electorală (1926) , **autorizația pentru depunerea candidaturilor era semnată de șeful de partid, singurul în drept să aprobe semnul și lista candidaturilor**) .

Lista definitivă a candidaturilor , aprobată de **Directoratul FRN** , a fost **publicată la 21 mai '39**

Numărul candidaților, era aproape **dublu decât numărul de locuri**, atât la Camera cât și la Senat .

Candidații aveau voie să tipărească un **singur format de Manifest electoral**, cu fotografia și un **text de maximum 100 de cuvinte** - laconism cerut , motiva regulamentul **pentru a**

substitui vechea retorică demagogică partidistă .

#Campanie electorală redusă

Campania electorală a fost **fixată la 10 zile** .

Nu a mai fost , ca în trecut zarvă electorală , **propagandă și încăerări la urne** .

O acalmie aparentă , explicată de guvernanți ca o dovadă de seriozitate și responsabilitate ,

în realitate **o dovadă de apatie și dezinteres public** față de noul sistem electoral -parlamentar .

S-a manifestat și **pasivitatea, tema** chiar ,a **partidelor anticarliste ,de a antrena masele pe o platformă democratică de opoziție** ,deși în **ședințe restrânse ,memorii și scrisori** ,au făcut-o

Validarea :competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

("România" , 21 mai '39)

Trecând dreptul de validare în competența _____ ,legea electorală realiza **un echilibru între cele trei puteri ale Statului**.

Prin **Legea din 1926** ,parlamentarii își validau ei înșiși alegerile .

Noua lege prevedea **validarea înainte de întrunirea adunărilor** , prin cercetarea dosarelor candidaților .

Legea electorală / 9 mai 1939

4.)Inovațiile noului regim electoral.

(Rev."Parlamentul românesc" ,an X, nr 298,22 mai '39 p.29)

Buletinul Oficiului de studii legislative .

[LD, **4 nov.2007** .Inițial,deși în posesia lor ,nici nu reținusem aceste pledoarii și argumente în favoarea regimului electoral nou.

Diletantismul , demagogia ,partizanatul cu care s-au relansat acum în România "**binefacerele votului uninominal**" , au atins culmi de desmăț politicianist insuportabil.

Băsescu et & ,Geoana et & ,Boc et & ,Ilieșcu et & ,Voiculescu et & ,Tariceanu et & ,Lițeni ,Mungii ,Avramesci et & ,cu liota de "ONG-uri" , "analisti"și "mediatori"... au invadat spatiul ziarelor și televiziunilor ,într-o **manipulare de proporții** ,care a culminat cu "**referendumul lui Băsescu**" din 25 nov.a.c.

Menită să ascundă ,să mușamalizeze ,să devieze atenția de la **realitatea acestor 18 ani de "tranziție"** , în care s-a produs **un criminal jaf în avuția națională , o mare polarizare economică a societății ,și un mare vid etic și identitar**.

Din păcate ,în acest **vacarm mediatic** , a fost imposibil nu numai să sensibilizez pe cineva ,dar nici să ajung măcar ,cu argumentele mele ,undeva :telefoane ținute la secret ,e-mailuri fără răspuns ,timp pierdut pentru o "cauză" pierdută.

...Atunci **m-am întors la îngălbenitele de timp documente** , din 1939 .

Dau aceste largi extrase pentru a demonstra că ,**în materie juridică** , există posibilități nelimitate - aș spune chiar abuzive ,absurde ,cinice , - **de a susține orice ,și de a combate orice**.

Și că -după părerea mea de istoric , nu de jurist -cea de **a III-a putere în Stat** care are ca instrument _____ ,reprezintă **pilonul încremenit ,static ,conservator ,legitimant** ,prin care **o nouă ordine de Stat** se impune.

De **șinta** (scopul) ,**principiile și mijloacele** pe care o nouă ordine (regimul politic) le statuiază prin Constituție și Legi -depinde **caracterizarea valorică** care i se poate acorda :**progresistă /reacționară ;democratică /totalitară ;libertară /dictatorială** etc etc.

«Climat politic nou -principii constituționale noi

[LD:deși ,în epocă ,au sporit argumentele de **sincronism constituțional** (comparații cu sistemul corporatist adoptat în Portugalia , fosta Austria , Estonia , Brazilia ș.a iar în Franța creșterea unui puternic curent)eu înclin să văd în regimul electoral adoptat în România , mai degrabă o **întoarcere la regimul electoral dinainte de 1919** .]

Regimul instituit prin legea din 9 mai ,**diferă fundamental de cel trecut**

Prefacerile se explică ,atât prin **noile principii stabilite de noua Constituție** în acest domeniu , cât și prin **deosebirile de climat** dintre **mediul politic din trecut și cel prezent**

Aceste prefaceri privesc în deosebi :**regimul votului , compunerea Adunărilor , durata mandatului , procedura validării** .

...Regimul votului (comparație)

Potrivit **art.61** din Constituție și **art.3** din Lege , alegerea deputaților și senatorilor se face prin **vot <secret , obligator și exprimat prin vot uninominal >** , **pe când vechea constituție**

(art.64)pentru Cameră votul este **universal, egal, direct,,obligatoriu și secret reprezentării minorității** , iar pentru Senat (art 68),**cu aceleași însușiri , minus reprezentarea minorității .**

Din examinarea acestor deosebiri de texte ,reese că, **sub noul regim electoral, votul a încetat a mai fi** "

Ce poate decurge din **suprimarea acestor însușiri ale votului**, experimentate în trecut ?
Constituția[Carol II]pleacă de la ideea că ceea ce a făcut ca **puterea legiuitoare să piardă conștiința adevăratului său rost** ,este **modul în care deținătorii "aleși "** ai exercițiului ei ,**au fost desemnați în trecut .**

#Sufragiul universal=zădărnicierea legiferării "de clasă "

Prin instituirea **sufragiului universal**,s-a urmărit **a se contopi diferitele grupe de interese sociale** , până atunci în luptă ,**într-o singură grupă,interesele obștești .**

Chemându-se cei din urmă dintre cetățeni să-și spună părerea cu privire la desemnarea celor cari, investiți de ei ,aveau să decidă asupra regulilor generale de purtare în Stat, **s-a socotit că în acest fel se va zădărnici pornirea spre legiferări de clasă,** de care fuseseră acuzate în trecut **Parlamentele alese prin vot restrâns .**

...Corpul electoral =massă amorfă ;pradă demagogiei

Reforma [votului universal] **n-a corespuns însă așteptărilor puse în înfăptuirea ei.**
Transformat într-o **massă amorfă de indivizi lipsiți de conștiința intereselor categoriei sociale căreia aparțineau** ,corpul electoral s-a văzut **lipsit de un criteriu durabil pentru a discerne pe candidații indicați** ,devenind astfel cu ușurință **pradă practicilor demagogice**

...Aleșii Națiunii =incompatibilități cu interesul general

De unde se aștepta ,dar, ca din această contopire de interese a rațiunilor electorale să **decurgă o anumită exprimare a intereselor obștești** , **s-a ajuns la un rezultat opus.**
Deslegați de o legătură firească cu alegătorii lor , din moment ce nu-i unea cu aceștia interese comune, **aleșii Națiunii** au ajuns foarte curând să dea votului lor **întrebuințări din cele mai puțin compatibile cu paza intereselor generale** ,ce li se încredințase .

«Modificarea corpului electoral

Constituția [Carol II] **ține seama de roadele greșite ale acestei experiențe și modifică adânc compunerea corpului electoral**

...Suprimarea calității de "universal"

...Minim de calități /conștiința funcțiunii /

Pentru a da votului **caracterul luminat ce i-a lipsit în trecut**, **ea a suprimat calitatea de "universal"** a votului și a **legat calitatea de alegător** de împlinirea unui minim de calități menite să-l facă conștient de rostul precumpănitor al funcțiunii sale

«Restrângerea corpului electoral

/ridicarea majoratului /știința de carte /ocupație

În acest scop, **noul regim electoral** , pe de o parte ,**restrânge** , iar pe de altă parte ,**extinde** compunerea corpului electoral.

CAMERĂ

Astfel, se **restrânge alcătuirea corpului electoral pentru Adunarea Deputaților** , prin faptul că **se ridică majoratul electoral de la 21 ani ,la 30 de ani** , și **se condiționează dreptul de vot de știința de carte** , și de **exercițiu unei anumite îndeletniciri** (agricultura, munca manuală , comerțul , industria , o ocupație intelectuală)

Extinderea corpului electoral

/dreptul femeilor /

Se lărgeste însă în același timp corpul electoral prin faptul că se acordă **drepturi electorale femeilor** [.....] prin care s-a urmărit să se suprimă în acest fel o distincțiune , pe care o făcea vechiul regim electoral și care ,din ziua când femeile participă cu eforturi egale la lupta pentru existență, **era lipsită de orice temei.**

SENAT

"Corp constituit în Stat "

[LD: atenție ! se vorbește despre **corpul electoral** , nu despre aleși și observ , spre ex., că la Senat , pe lângă limitările de la Cameră (vârsta,știința de carte și profesia) apare o restrângere desemnată prin termenul **membrii corpurilor constituite în Stat** ",la care nu cunosc accepțiunea dată acestei categorii.Mă amuz apoi când constat că nici juriștii din epocă nu erau prea dumiriți Mă amuz apoi și mai tare când citesc lămuririle.

Constat cum ,din dorința lui Carol de a lovi în partide,ridică aleatoriu (deci după bunul plac !) la rang de " diverse asociații .

Același procedeu la Senat , unde , pe de o parte **se reduce la <membrii corpurilor constituite în Stat >** (art 63),pe de altă parte , **acordă drepturi electorale femeilor** .

Până la apariția legii electorale **era greu de precizat** ceea ce a vrut să înțeleagă constituantul prin expresiunea **<corpuri constituite în Stat >**

Astfel, d.Paul Negulescu credea că prin expresia constituțională se înțeleg **sau organele colegiale** însărcinate cu satisfacerea intereselor superioare de Stat (Consiliul Legislativ, Curtea de Casație, Curtea de Conturi , Consiliile Ținuturilor , Consiliile Camerelor de Agricultură , de Comerț și Industrie, de Muncă și Universități) **sau Corpurile Profesionale** organizate (Corpul Tehnic, Corpul Silvic , etc etc)

Legea [electorală] ,prin **art 11** ,a precizat însă că prin această expresie se înțeleg **membrii organelor de conducere** ale **anumitor organizațiuni** ;unele din acestea sunt **servicii publice** (Camerele agricole, de muncă, de comerț și industrie) iar altele sunt **asociațiuni particulare cu caracter profesional** (bresle ,sindicate , sfaturi etc etc)

...Ținta propusă:

Aceste prefaceri ,de **restrângere și lărgire** în același timp a corpului electoral ,care la prima vedere ,par contradictorii ,**au totuși un rost precis** .

Prin **restrângerile** operate asupra corpului electoral **s-a urmărit a se asigura alegătorului maturitatea și competența, ce am văzut că lipseau alegătorului cu vot universal.**

La vârsta de 30 de ani , **alegătorul știutor de carte este presupus că-și dă bune seama de importanța funcțiunii sale** .Aceasta este esența prefacerilor aduse corpului electoral.

/Vot profesional

În fața urnei de vot,**alegătorul nu se mai prezintă ca simplu "individ"** , desbrăcat de orice calitate socială ,**ci ca element încadrat în viața socială**.Numai în măsura în care încadrarea sa în viața socială îi îngăduie ,el se poate bucura de **dreptul de a desemna pe aleșii Națiunii**.

Națiunea nu mai desemnează pe aleșii săi în massă amorfă,ci grupată pe categorii profesionale.

Numai **cine muncește participă la viața politică** aceasta este semnificația **înlocuirii sufragiului universal prin sufragiul profesional** ,**față de cel vechi, care nu distingea votul trândăvului de cel al sârguitorului.**

«Vot multiplu,plural , în loc de cel "egal"

[LD: mărturisesc că nu-mi dădusem seama de unele "inovații".Dar parcurgând argumentele , mă gândesc dacă,de fapt,punerea în paranteză a **Constituției'23** , nu a fost "**revanșa conservatorilor**" ,care au găsit un bun moment pentru revenirea (în formă actualizată) la

regimul electoral dinainte de 1919.

Am văzut că **noul regim electoral nu mai cere ca votul să fie "egal"**.

Încetând de a mai fi " ", **votul poate îmbrăca și forme inegalitare**, interzise până la noua

constituțiune, regimul electoral va putea face uz de forma " sau " a votului, **gradând importanța electorală a acestuia, după cum alegătorul are familie, avere, titluri intelectuale sau îngăduind anumitor categorii de alegători, de a vota în mai multe colegii**.

Suprimând interdicția de a se da votului forme inegalitare, constituantul a fost consecvent cu preocuparea se l-a determinat să adopte sufragiul profesional **în locul celui universal**.

În acest mod, **legiuitorul ordinar este liber** ca, organizând regimul electoral, **să dea o greutate mai mare votului celor cari**, prin situația lor socială sau cultura lor, **sunt presupuși că pot chibzui mai temeinic ca ceilalți**, asupra desemnării aleșilor Națiunii]

▫Tehnica votării

("România" an II, nr 352, 24 mai'39; nr.357,29 mai'39)

[LD:cum au putut pretinde făuritorii acestei legi că ea simplifică tehnica votării, este greu de admis. Îți poți imagina scena grotescă din **cabina de vot**, cu coșul plin de buletinele respinșilor, și iar, la vedere, **urna** în care se introducea plicul singurului ales "

...Manifestul =buletinul de vot?

Candidații aveau voie să tipărească **un singur format de manifest**, cu **fotografia și un text de maxim 100 de cuvinte**. Laconismul - se motiva - **trebuia să substituie retorica electorală demagogică de altădată**.

...alegătorul :un plic în care introducea un candidat

Votul uninominal dându-se pentru fiecare candidat în parte, **alegătorul** primea atâtea buletine câți candidați erau propuși, și **un plic**.

În cabina de vot, **alegătorul rupea buletinele pe care nu le vota**, punea în plic numai pe cel **votat**, apoi introducea plicul în urnă.

[*Notă:Lege comentată de...]

La câteva zile după apariția legii, cu 8 zile înaintea alegerilor -Corneliu Rodescu și Dragomir Vasilescu au scos sub formă de broșură un **Studiu** (128 pag) cu **adnotări și comentarii**. Bătând un "record" de utilitate. Expunerea metodică a regulilor, cu comentarea fiecărui articol (reprodus în întregime), era un model de gen.

Ei au mai adăugat și **lungul pomelnic al tuturor asociațiilor** care au fost admise la alegerile pentru Senat.

Au reprodus toate

date pentru lămurirea diferitelor situațiuni .]

5.) Informații privind atmosfera ,regulile,precizările, așteptările

(rev." " , an X, nr 298, 22 mai'39)

▫Viitorul Senat

[LD, **5 nov.2007**.: dau și această variantă pentru a ilustra confuzia pe care au produs-o incoerențele grăbitei legiferări "personale" a troicii Carol II-Călinescu -Iamndi .

Înainte de 1989, nu m-am prea adâncit în aceste încâlcite socoteli, gândind că n-ar mai avea pe cine interesa. Acum, când văd patima și culisele ce s-au pus în mișcare, pentru votul uninominal, referendumul lui Băsescu ...le introduc, ca să se vadă ce produce un atare balamuc legislativ cu interese pro-autoritariste .

Era ajun de alegeri, și presa bombarda cu presupuneri :

**Constituția (art.63)spune :<Senatul se compune
vot obligator ,secret și exprimat prin scrutin uninominal
corpurilor constituite în Stat
se vor stabili prin legea electorală**

>
Constituția (art.64) spune :

<Sunt de drept

a) Moștenitorul Tronului

b) Toți Principii

c) Patriarhul și Mitropoliții Țării

d) Episcopii eparhioți

e) Capii confesiunilor

f) Actualii senatori de drept

.....
Care va fi deci compunerea Senatului de mâine ?

I. Vor fi : **88 SENATORI NUMIȚI** de MS Regele

II. Vor fi : **88 SENATORII AIEȘI** din cari, 30 pentru agricultură, 14 pentru muncă, 11 pentru comerț, 11 pentru industrie, 2 pentru învățători, 2 pentru profesorii secundari, 2 pentru profesorii universitari, 2 pentru cler, 2 pentru ingineri, 2 pentru arhitecți, 2 pentru medici, 2 pentru veterinari, 2 pentru farmaciști, 2 pentru avocați, și 2 pentru scriitorii și artiști .

III. Vor fi : **SENATORII de DREPT**

a) Cf art.73 alin a) din Constituția 1923 : **foștii președinți** titulari de Consiliu de Miniștri , cu o vechime de 4 ani și **foștii miniștri** cu o vechime de cel puțin 6 ani (în una sau mai multe guvernări) . Ar fi : **Ion Nistor, Alexandru Lapedatu, Nic.Titulescu, Victor Antonescu**

b) Cf. art.73 alin b) din Constituția 1923 : **foștii senatori și deputați** aleși în cel puțin 10 legislaturi . Ar fi : **dr.C.Angelescu, MGOreanu, NNSăveanu, Ștefan C.Ioan, NNBottez, VPSassu, N.Iorga, I.Th.Florescu, Gr.Constantinescu, Leonte Moldovanu, I.Purcăreanu, Gr.Iunian, dr N.Lupu**

c) Cf. art 73 al e) din Constituția 1923, foștii primi-președ. ai Înaltei Curți de Casație și Justiție , care au ocupat această funcție 5 ani . Ar fi : **Oscar N.Nicolaescu**

d) Cf art 73 alin e) : generalii de rezervă și în retragere care au exercitat comanda , ca titulari , cel puțin 3 luni . Ar fi : **Mareșal Const Prezan , g-ral Arthur Văitoianu**

✚ Încununarea luptei revistei Parlamentul Românesc

...**Voință fermă de liniște, muncă și progres**

"Noi nu ne-am îndoit nici o singură clipă de renașterea parlamentului în România . Nu pentru că el era înscris în noua Constituție . Nici pentru că reprezintă o cucerire scumpă tuturor popoarelor și o necontestată superioritate față de orice altă formă de conducere a Statului.

Noi am crezut , mai ales, pentru ca **noua ordine și oamenii noi** cari au consolidat-o , nu reprezintă **nici imperialism, nici capitalism, nici rasism** . [LD:hodoronc tronc !]

Ci o voință fermă de liniște , de muncă și de progres "

Parlamentul de mâine, în adevăr nou, întocmit după concepția constituantului din februarie 1938, **va desăvârși conturul juridic al noii așezări a Țării**

...**O nouă viață parlamentară**

Alegerile din 1 și 2 iunie **nu vor semăna deloc cu alegerile din trecut .**

Ne mai fiind interese de club și de persoane , **nu vor mai fi nici bande politice și nici parlamentari de contrabandă.**

Categoriile îndreptățite vor alege pe **cei mai de seamă dintre reprezentanții lor , cu mandat expres de a le apăra interese lor profesionale** -iar nu de a-și face interesele proprii și gusturile proprii .

Domnul parlamentar va avea cel mai sever control din partea alegătorilor săi , **ceea ce , în trecut , nu era cu puțință** . Nu vom face procesul acestui trecut -destul de recent . În cei 10 ani de acțiune constantă a acestei publicațiuni , **nu am făcut , din necesitate , decât critica mediului nostru parlamentar și a "faptelor" neparlamentare** ale sutelor de aleși ai cluburilor , **lipsiți de orice răspundere față de corpul electoral amorf și desarmat** , iar uneori **lipsiți de cel mai elementar bun simț** . **Păcatele parlamentului și parlamentarilor de ieri , au dus la desființarea lor**

Și avem cercitudinea că ,**așa cum i-am văzut , ani de-a-rândul**, nu-i vom mai vedea niciodată **pe cei cari au compromis parlamentarismul în România .**

▣Armonizarea intereselor profesionale

Cei de mâine , oricine vor fi ei , vor crea , vrând nevrând , o nouă viață parlamentară .

Deosebirea celor două Camere nu vor putea fi decât acelea dintre marile categorii reprezentate , urmărind armonizarea intereselor profesionale diferite , spre binele și propășirea țării.

...Agricultorii

Vom asculta pe agricultori , expunând programe și soluții , pentru înălțarea celei dintâi ramuri de producțiune a Țării , din care trăesc 15 milioane de suflete .

...Industriașii și muncitorii

Vom asculta pe industriași dar și pe muncitorii manuali

...Comercianții și intelectuali

Vom asculta pe comercianți, dar și pe intelectuali .

...Sfârșitul farsei parlamentare de partide

"Vom lua astfel, pentru întâia oară, contact cu reprezentanții autentici ai Țării adevărate , care muncește ,care produce, care s-a săturat de farse. **Visul urât al stâlpilor de cluburi și de cafenele , ajunși pe rând la putere , va rămâne pe veci o tristă amintire .**

6.)Informații privind regimul electoral

▣Votul femeilor

("România" , an II, nr 342, 14 mai '39)

...În Europa

Votul acordat femeilor a dat naștere la mari discuții.

În Europa, votul feminin era acordat în **țările anglo-saxone, germanice și scandinave.**

În țările latine, "

a întâmpinat mai multe dificultăți

În **Declarația drepturilor omului** din 1789, nu era prevăzut dreptul de vot al femeilor

...În România

La noi în țară, **sub regimul cenzitar , femeile nu aveau drept de vot , dar , prin contribuțiile ce le plăteau la fisc, aveau dreptul de a vota prin mandatar**(soțul)

Prin Constituția din 1923 (art.6) s-a precizat că **o lege specială** va determina condițiile prin care femeile puteau să-și exerciteze drepturile.

Ele aveau deci drepturi politice , dar nu aveau asigurat exercițiul lor

Prin noua lege,cele știutoare de carte , care practicau efectiv una din profesiile prevăzute în art.61 din Constituție , aveau dreptul de a vota pentru Adunarea Deputaților ,iar cele care erau membre ale "corporilor constituite în Stat" ,de a vota pentru Senat .

În schimb, dreptul de a candida , îl aveau doar pentru Senat , femeile care împlinisiră 40 de ani (ca și bărbații)

7) **Al.Vaida Voevod , Memorii , III, / [1945] , retro'39**

/legea electorală / alegerile / Camera deputaților / deputați /

▣ Legea electorală

Cu toate defectele inerente fiecărei legi, **legea electorală** Carol II a avut și **efectele ei bune**. Fiecare candidat s-a putut adresa alegătorilor printr-un **manifest-program** de **100 de cuvinte**.

Candidările se făceau pe ținuturi. Candidații trimiteau **fotografia** iar **clîșeul ei tipărit** se întrebuița ca **buletin de vot**. Comisia dădea alegătorului **un număr de astfel de fotografii**, câte **una de fiecare candidat** - cu indicația numelui lui - intrai în gheretă, alegeai pe atâția și pe aceia pe care voiai să-i votezi și, ieșind, depuneai buletinul de vot. Vaida & =38

8.) Ion Gigurtu (FRN, Industrie, Comerț), discurs la Mesaj, Cameră, 23 iun.'39

(DAD, MO nr.5, șed. din 23 iun.'39, p. 71-74)

I. Gigurtu / 23 iun.'39

▣ Constituția Carol II

▣ Regimul constituțional al votului universal = domnia partidelor politice

[LD : este un p.d.v. eminent conservator, care străbate explicațiile tuturor componentelor doctrinare din discursul său.]

"Cred că este necesar, înainte de a intra în amănunte, să fac întâi o **lămurire de principiu**, ce se impune, pentru armonioasa activitate ce trebuie să avem.

"Maiestatea Sa Regele ne-a indicat în **Mesajul Regal** cauzele care L-au silit să dea o **nouă Constituție** țării și a precizat **rostul acestei Constituții**.

Această nouă Constituție va asigura țării noastre o **liniștită dezvoltare** pentru că

face o separațiune perfectă între cele **trei mari puteri în Stat** :

puterea executivă, puterea legislativă și puterea judecătorească.

):" În trecutul regim, **puterea legislativă, prin jocul partidelor și al demagogiei electorale, pusesese stăpânire pe puterea executivă**.

Sau, dacă este nevoie să fiu mai limpede și mai conform realității,

partidele, prin jocul parlamentar, au pus mâna pe puterea executivă.

Iar **puterea judecătorească** a fost și ea **influențată de luptele și curentele anarhice** ce începeau să pună stăpânire pe țară.

):" **Am susținut 6 ani**, prin scris, că **nu oamenii și nici partidele erau vinovate**, de situația gravă în care ne găsim, **ci regimul constituțional sub care trăiam**"

(**aplauze**) "**Regimul parlamentar al votului universal**, nu putea funcționa fără partide și **obliga aceste partide**, ca să se poată menține, **la demagogie și abuz**."

[-----]

I. Gigurtu / 23 iun.'39, retro'

▣ Reformele de împrumut

[LD : Teza conservatoare care a făcut subiect de polemică a "**formelor fără fond**".

Taxată (cea conservatoare) de reacționară; combătută și învinsă de liberalism;

fără a i se mai judeca temeiurile și justetea, erorile și netemeinicia în doctrinele economice ulterioare, prin dispariția promotorilor care le susținuseră;

preluată sub auspicii conjuncturale pseudo-științifice în epoca comunistă.

Corijență cronică, care urmează a fi plătită scump, acum, când este vorba de integrarea în Uniunea Europeană. Dar ce fac eu?! Mă întorc la istoria anului 1939]

[-----]

"**Cauza că am ajuns aici** este că **am aplicat la noi formule străine, formule greșite, ce nu ni se potriveau nouă**.

Oamenii noștri politici, chiar cei mai buni, erau, sau sub influența studiilor făcute în străinătate și fără nici o legătură cu realitățile din țară, sau sub sugestia unor anumite cercuri, care aveau interes să evoluăm așa cum am evoluat.

Așa s-a întâmplat că **am anunțat exproprierea și votul universal** în preajma războiului mondial .[-----] _La ce se va întâmpla în urma lor, nu prea ne-am gândit (aplauze)
Gigurtu / 24 iun.'39

9.) **C.Garoflid** (ex-P.C., ex- Liga Agr. , FRN Agricultori) , la Mesaj , Senat , 27 iun.'39

(DS, MO nr. 8 , șed.din 27 iun.'39 , pag. 176 - 178)

Secretar general al **guvernului Marghiloman** (1916). **Ministru Agricultură și Domenii** în câteva ministere (1918, 1921, 1923). **Senator** al Camerelor profesionale (1923)
deputat al Ligii Agrare (1930). Președinte al **Sindicatului** de agricultură și viticultură .
Fondatorul și președ. Ligii Agrare .

[LD : din toate p.d.v., un **conservator** reductabil , de tipul acelor care au dominat Vechiul Regat până la război . Acum are 67 de ani și o reputație de agrarian necontestată .

Reformele democratice - votul universal și împrumutarea -

văzute prin această prismă , nu numai că **nu au vreun merit** ,

dar chiar sunt **vinovate pentru stările proaste** în care a ajuns România .

Doctrina lui Garoflid poate fi atăcată , respinsă , blamată .

Un lucru este sigur . este **consecventă și sinceră** . În mare parte , **timpul i-a dat dreptate]**

C.Garoflid / 27 iun.'39 Doc.integral : fișier **Uniunea Agrară II**

▣ **Evoluția Parlamentului**

▣ **Evoluția Parlamentului**

" Domnule președinte, d-lor senatori , **regimul nou** , care a realizat **ordinea socială** ,
își desăvârșește acum opera prin organizare politică .

Regimul politic pe care îl inaugurăm astăzi ,

e însă **diferit de cel pe care l-am cunoscut în trecut** .

Votul cenșitar = minoritatea politică conștientă

" Parlamentul a fost în istoria politică a statelor **o inovație** care a dat roade
atunci când el reprezenta **o minoritate politică conștientă** .

Votul obștesc = înlăturarea elitelor de la conducerea statului

El a decăzut , când votul obștesc a dat la o parte elitele de la conducerea statelor
Parlamentul breslelor

" **În regimul de astăzi** , Parlamentul nu mai este ca în trecut o reprezentare numerică ,
el **reprezintă categoriile profesionale definite** .

Pe de altă parte, felul alegerii **înlătură legătura personală** [LD : de partide] .

Alegerea , având loc în spațiul mare electoral, **se face acum pe o idee , pe o concepție ,**
pe un trecut . Nu se mai votează o persoană care , de cele mai multe ori ,
nu era decât un agent electoral ."

C. Garoflid / 27 iun.'39

10.) **Nicolae Iorga** (ex.PND , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39

(D.S, MO nr. 9 , șed. din 28 iun.'39 , pag. 186 - 192)

N.Iorga / 28 iun.'39

▣ **Legea electorală**

" **Ce mai lipsea ?** În momentul intrării noastre din Consiliul de Miniștri , **în aprilie**,
în momentul acela **am fost însărcinat să arăt printr-o cuvântare ce mai era de făcut** .
Era vorba de **legea electorală** care trebuia atunci alcătuită . Unii dintre dvs știu foarte bine
că **acestea au fost cuvintele cu care am plecat noi la lucru.Vedeți, eu scuzez**
că nu s-a putut face legea electorală de atunci , cu care s-ar fi intrat în normal .

[---- acțiunile teroriste legionare ; complotul legionar ; lichidarea lui CZC-----]

După aceasta putea veni *legea electorală* , reintrat în normal , și aducerea la îndeplinire a **programului fixat prin Constituție** . Aceasta era de la început programul firesc, dar **Coroana** nu se simțea destul de asigurată .
N.Iorga / 28 iun.'39

11.) Victor Iamandi (ministr.Juстиției),Concluzii la Mesaj, Senat , 28 iun.'39

(D.S.,MO 9, șed. din 28 iun.'39 , pag. 192- 200)

▣ De la colegiul cenzitar la votul universal

▣ Partidele politice și votul universal ▣ Constituțiile românești ▣ Raportul puterilor în Stat

▣ Legea electorală ▣

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Evoluția politică în salturi

▣ De la colegiul cenzitar la votul universal

[LD : după socoteala lui Iamandi , noi **ar fi trebuit să introducem votul universal** în mileniul trei ! Discuția aceasta a dominat scena politică românească înainte și după război . Ele au luat sfârșit prin **reforma decretată** și consacrarea ei de **Constituție, în 1923.**

Chiar dacă a fost prematur , chiar dacă a avut efecte negative, **reforma a fost făcută** , a înviat viața politică a României, a trezit la participare milioane de români , permițând educația lor în exercitarea aceluși drept .

Ceea ce este deosebit de grav , este faptul că , după 20 de ani , s-a anulat un drept acordat , ba încă înmulțind restricțiile ! Și să te lauzi cu asta!]

" De la război încoace , însă , și **Statul și viața noastră politică** a trebuit să sufere schimbări radicale. De la regimul comod și calm al colegiilor cenzitare-

s-a sărit de-a dreptul la votul universal , care a dat țării **o configurație cu totul nouă** , iar vieții politice o amploare plină de **surprize** și de **nenumerate greutăți** .

" **Noi n-am cunoscut** , în trecutul nostru politic , **o evoluție lentă** , n-am cunoscut **o adaptare sistematică și continuă** la forme de viață, care **să corespundă** complet și **fondului nostru social și politic** . **Noi am făcut salturi** . Adeseori am trecut de la o **extremă la alta** : la 1919 , după ce se modificase la Iași Constituția și se introdusese în ea teoretic **votul universal** , **s-a aplicat pentru prima dată acest instrument politic** ,

dat direct tuturor cetățenilor acestei țări .

Este de sigur de prisos să vă amintesc că **în toate țările** cu un adevărat regim politic , cu un regim în care **cuvintele corespund fondului** și social și politic al țării respective , **reforme au venit cu totul altfel** decât cum au venit la noi .

Votul universal în Anglia a trebuit să treacă prin discuțiile prelungite **aproape un secol** , pentru **ca să se poată da în întregime. Abia în 1919** , după război **s-au desființat ultimele privilegii** și , sub guvernul Loyd George s-a putut da acolo votul universal. Și Anglia are în trecutul ei o tradiție politică care se ridică până la **veacul XIII** , din p-d-v- constituțional , iar din p.d.v. al parlamentarismului , se ridică până la sfârșitul **sec. XVII** .

" Nu vreau să înmulțesc aceste exemple pentru a vă face domniilor voastre dovada că **nici o dată , în nici o țară și în nici o împrejurare , reformele** pentru ca să se poată adapta și pentru ca să poată da rezultatele cuvenite , **trebuie să fie rezultatul unei îndelungate pregătiri și a unei îndelungate evoluții** .

La noi , însă , aceste condițiuni au lipsit întotdeauna ."

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Partidele politice și votul universal

" **Votul universal** o dată dat , firește că **partidele politice** și acele vechi , și acele care s-au alcătuit ca rezultat al acestei reforme , **au început să-l practice** .

Domnilor , nu voi face nici o încredințare și nu voi aduce în discuția de astăzi nici un nume ,

dar voi constata din capul locului că aplicarea votului universal la noi a fost considerată de toți oamenii noștri de răspunderea ca un lucru foarte ușor.

"Se credea că se va practica același sistem care se practicase sub vechile colegii când alegătorii erau cunoscuți până la cele mai îndepărtate neamuri ale lor și votau după indicațiile electorului din urbea respectivă. Se credea că același sistem de silnicie, de siluire a voinței, de sugrumare a libertăților de manifestare, va putea fi aplicat și sub acest nou sistem politic al votului universal.

"De la început, aplicarea votului universal s-a făcut în condițiuni dintre cele mai detestabile. Sunt un vechi parlamentar și am asistat la dezbateri furtunoase, din care, dacă aș fi căutat să rezum, după săptămâni întregi de discuții, discursurile cele mai importante, le-aș fi redus numai la acuzațiuni reciproce de furt de urne, de samavolnicii și de sugrumare a voinței alegătorilor Sistemul acesta a mers vreo 10 ani.

Guvernele aveau ori n-aveau popularitate, își căpătau majoritățile parlamentare.

"O educație atentă însă, serioasă, o pregătire a terenului pentru ca factorii electorali să fie altceva decât un instrument orb în mâna atotputerniciei guvernamentale, sau un instrument orb mai târziu, în mâna agitatorilor primejdioși, nu s-a făcut"

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Alegeri libere : 1928, 1933

[LD : Aprecierea lui Iamandi, departe de a semnifica un fair play față de adversarul de totdeauna al PNL, care era PNȚ, nu era altceva decât o reverență făcută pentru ex-tărâniștii colegi de guvernare. Cât despre alegerile din '33 ... eu am spus cam tot ce era de spus.

Este de remarcat, însă, că Iamandi se rupe de guvernarea liberală din anii '22-'26, condusă de ICBrătianu. Asta spune multe !]

"După 1927, votul universal a mai avut o singură dată posibilitatea unei manifestări complet libere - aș putea spune chiar de două ori - la 1928, când a venit la cârmă partidul național țărănesc care nu mai guvernase țara și care se bucura de o largă popularitate în toate straturile populației țării, și să-mi dați voie, nu ca să apăr o memorie care nu are nevoie de aceasta, ci ca să restabilesc un adevăr, în 1933, când alegerile au fost prezidate de Ion Duca."

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ Constituțiile românești

▣ Raportul puterilor în Stat

"Ce reprezintă Constituția din februarie ? Constituția de la 27 februarie, în primul rând, este actul de a se încadra în tradiția românească și are un al doilea merit, de a fi complet sinceră. Am avut Constituția din 1866, apoi cea de la 1923.

Erau traducțiuni adaptări a unor Constituțiuni străine,

cu foarte puține adaptări la nevoile specificului românesc.

Multe idei din aceste constituții erau bune, altele însă nu corespundeau nici pe departe situației noastre. Ce a fost însă mai grav, a fost că nu s-a aplicat aproape nici o dată nici constituția, nici spiritul ei.

"Timp de șase decenii, din acest punct de vedere, am fost într-o permanentă carență la principiile constituționale. Dacă au fost atâtea înfăptuiri care cu drept pot purta numirea de istorice, ele nu s-au făcut în virtutea principiilor Constituției de la 1866 sau celei din 1923, ci s-au făcut pentru că a fost un concurs de împrejurări, pentru că au existat la conducere oameni înțelepți și patrioți și pentru că însuși poporul nostru a depus toată vrednicia lui și toată puterea lui de sacrificiu.

"Constituția nouă are meritul unei totale sincerități.

D-lor, noi am avut parlamente întotdeauna. Cele dinainte de război străluciau printr-o impecabilă educație, printr-o deconță cumpănită, desigur și prin alte calități deosebite. Ele aveau însă o politică statică față de problemele economice și sociale ale vremii

"Parlamentele de după război, deși nu împărtășesc părerea că din punctul de vedere al pregătirii erau inferioare, față de regimul colegiilor cenzitare,

s-a făcut **exces în manifestarea partidelor** care , deseori , **zădărniceau adoptarea celor mai bune intenții** din cauza **conducătorilor de partid și a guvernelor** .

În fond, totdeauna , **guvernele , executivul , a avut prioritate față de legislativ.**(**aprobări**)

Acest lucru noua Constituție îl prevede în mod sincer și clar .

Este **asigurarea primatului executivului** , un principiu în vigoare la toate țările din lume și în cele cu regim democratic complet . **Parlamentele dau mandate ca guvernele să aducă la îndeplinire , într-un anumit timp , un program.**

" Apoi, **Constituția din 1938**, a prevăzut **un regim de drepturi și datorii** pentru cetățeni , **mai potrivit situației** necesităților țării , decât cum era în constituția veche .

În același timp, **se dă Regelui rolul istoric pe care trebuie să-l aibă:**

de a fi arbitru nediscutat și factorul de deciziune ,

ori de câte ori **problemele mari de Stat o cer.**

" **S-a făcut o discriminare între Guvern și Parlament , stabilindu-se că miniștri sunt**

răspunzători numai față de Suveran . De aceea poate s-a tras de către unii din dvs , și am impresia că chiar dl profesor Iorga a tras încheierea că **s-ar fi nesocotit în oarecare măsură prerogativele și drepturile Parlamentului** .

Parlamentul nu mai îndeplinește o funcțiune politică , prin însăși esența lui ,

el **reprezintă profesiunile active** ale vieții noastre sociale .

-Iorga : Dar noi, **senatorii de drept** și banca prelaților , **ce profesiune reprezentăm ?**

-Iamandi : Senatul , prin compoziția lui , poate fi oricând **un sfătuitor** și poate fi un **factor de luminare** în atâtea probleme de Stat , prin experiența pe care o au cei mai mulți din membrii săi și prin autoritatea pe care le-o dă poziția lor .

De altfel , și dvs d-le profesor Iorga , când ați fost ales președinte al Senatului , **ați spus că ați fost ales ca reprezentant al intelectualității** din această țară .

Prin urmare , tot o profesiune .

-Iorga : Eu am spus că se aduce **un omagiu intelectualității** ,

un omagiu care s-a retras pe urmă

-Iamandi : Nu s-a retras . Intelectualitatea dvs vă este recunoscută și nimeni n-o tăgăduiește

-Iorga : Nu pentru mine a fost ceva dezagreabil , **ci pentru cine le-a pus la cale**

[**LD : să-l fi vizat pe Argetoianu ?**]

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ **Legea electorală**

[**LD : o recunoaștere și o motivare a întârzierii legii** , prin necesitatea stabilirii ordinii și liniștii interne. Dar și **o recunoaștere** a faptului că **aproape doi ani , regimul a trăit în ilegalitate** .Iamandi face **un titlu de glorie a noului regim** care a înfăptuit o "**revoluție pașnică**" ...]

"S-a purces la organizarea Statului . **Legea electorală** la care vă refereați și dvs adineauri **nu putea să vie decât după luarea și ducerea la bun sfârșit** a tuturor măsurilor menite să aducă **liniștea și ordinea internă** .D-le profesor Iorga , dvs ați recunoscut și să-mi dați voie ca la recunoașterea dvs să asociez modesta mea recunoaștere , **ați recunoscut rolul imens pe care președintele nostru de Consiliu [Armand Călinescu] l-a avut în restabilirea ordinii în Stat(aplauze îndelung prelungite)**

-Iorga : N-am tăgăduit-o . **Pentru aceasta i-am trecut multe(ilaritate)**

" **Legea electorală** care s-a făcut , **urmează întru totul principiile din Constituție**

și creează posibilitatea **alegerii și convocării Corpurilor Legiuitoare** .

Cred că suntem **unul dintre Statele** care **am trecut printr-o mare revoluție pașnică** și care **am izbutit** , în mai puțin de doi ani , **să reintrăm în completă legalitate.** "

Victor Iamandi / 28 iun.'39

12.)Armd.Călinescu ,concluzii la Mesaj, Cameră, 22 iun.'39)

(DAD, Mo 7, 28 iun.'39, p.134)

#Tarele vechiului sistem

...lista și semnele

[LD 4 nov.2007.Culmea ironiei ! După jumătate de secol,Băsescu face mare bășcălie la adresa partidelor (le-a găsit și o poreclă:"listacii")privind votul pe liste]

Analizând vechiul sistem electoral, demonstrea câteva din tarele lui :**alegătorul pus în fața unor liste sau semne electorale,nu a peronalității ce urma să fie aleasă (fotografia)**

...deputați propuși de cluburile politice

...**deputați propuși de cluburile politice , la sufestia guvernului ce prezida alegerile , sau a conducerilor partidelor ,** pentru cei din opoziție .

[LD:**chiar așa fiind**, tot era de preferat ca propunerile să vină de la mai multe partide (guvernamentale sau de opoziție) decât de la unicul FRN și de la 1,2 oameni :Carol și Călinescu !]